

ליל שבת קודש פרשת וישלח ה'תשס"ה

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א' המדבר מענין יעקב ועשו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על דברי רביז"ל בתורה זו), איש הישראלי צריך תמיד להסתכל בהשכל של כל דבר, ולקשר עצמו אל החכמה והשכל שיש בכל דבר, כדי שיאיר לו השכל, שיש בכל דבר, להתקרב להשם יתברך על ידי אותו הדבר, כי השכל הוא אור גדול ומאיר לו בכל דרכיו, כמו שכתוב (קהלת ה'): "חכמת אדם תאיר פניו", וזה בחינת יעקב, כי יעקב זכה לבכורה שהוא ראשית, שהוא בחינת חכמה, כמו שכתוב (תהלים קי"א): "ראשית חכמה" וכו', וזה בחינת שמש, כי השכל הוא מאיר לו בכל דרכיו כמו השמש, בחינת (משלי ד'), "ואורה צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום" וכו', אך מחמת שאור השכל גדול מאד, אי אפשר לזכות אליו כי אם על ידי בחינת נון, שהוא בחינת מלכות, כמו שכתוב (תהלים ע"ב): "לפני שמש ינון שמו", ופרש רש"י: 'לשון מלכות', וזה בחינת לבנה, כי הלבנה אין לה אור מעצמה, כי אם מה שמקבלת מהשמש וכו', אבל מי שאינו מקשר עצמו אל השכל והחכמה והחיות שיש בכל דבר, זה בחינת עשו שבוה את הבכורה, כמו שכתוב (בראשית כ"ה): "ויבז עשו את הבכורה"; דהיינו השכל כנ"ל, בחינת (משלי י"ח): "לא יחפוץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו", וכו' וזה בחינת מלכות הרשעה וכו', וצריך כל אחד לתן כח למלכות דקדושה להתגבר על מלכות דסטרא אחרא וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה איש הישראלי נברא להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולמצוא אלקותו יתברך בכל דבר, כי בכל פרט ופרט של הבריאה, היינו מכל חלקי דומם צומח חי ומדבר, צועק כבוד השם יתברך, ויכולים להתקרב אליו יתברך מכל דבר ממש, והוא על ידי שיחפש ויבקש רצונו יתברך שיש בכל דבר, וימצא את התורה ואת ההלכה שיש בכל פרט מהבריאה, כי הרי בכל הדומם יש הלכות, כגון החופר בור ברשות הרבים, והבונה בית וכו', וכן בכל הצומח, הלכות זרעים וכל מצוות התלויות בצמחי האדמה, וכן בכל החי, חיות טהורים וחיות טמאים, והחורש בשור ובחמור וכו', וכן בכל המדבר, שהם ההלכות שבין אדם לחבירו, והנה כשאדם מחפש ומוצא אלקותו יתברך בכל דבר, הרי מאיר לו אור השם

יתברך כשמש בצהרים, ואור שכלו מאיר לו תמיד אפילו בתוקף חשכת לילה, כי עיקר האור הוא אלקותו יתברך המאיר בכל הארץ, ומי שדבוק בו יתברך, מאיר לו שכלו תמיד, והאור הולך ומתגדל מיום ליום, בבחינת (משלי ד') ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון יום, שהדרך שהצדיקים הולכים בו הוא כאור היום, המזהיר והולך ומאיר בכל פעם יותר, עד אשר יכון היום בשלימותו, היינו שבכל עת ישכילו יותר לעמוד על אור התורה והשגות אלקותו יתברך (עיין שם במשלי בפירוש מצודות דוד), ולכן צריך כל אחד ואחד לעבוד מאד על נקודה זו, למצוא את אלקותו יתברך המאיר בכל דבר.

אבל מחמת שאור השכל גדול מאד, כשמש בצהרים ממש, לכן לא בכל פעם יכולים להשיג אותה כמו שהוא, כי גם השמש בצהרים אי אפשר להסתכל בה, שלא יעוור את העינים, רק צריכין צמצום והגבלה כדי לקבל את האור במדה ובהדרגה, והצמצום וההגבלה היא הדיבור, שהיא המלכות, אור האמונה, היינו שירגיל האדם את עצמו לדבר הרבה אל השם יתברך, ויבקש ממנו יתברך שיזכה להשיג החכמה והשכל שיש בכל דבר, ואז על ידי ריבוי הדיבור והתפילה אליו יתברך, נקבע באדם אור האמונה הקדושה, שהיא הכלי והצמצום לקבל בתוכה אור השכל הנ"ל, שאף על פי שלעת עתה אינו משיג עדיין את אור השכל, אבל הוא מאמין שיש שם אור גדול מאד, ואז על ידי מדת האמונה לאט לאט הוא עולה אל אור השכל, בבחינת (שמות י"ז) ויהי ידיו אמונה עד בא השמש, שמתחילים עם מדת האמונה, ואחר כך באים אל אור השמש (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"א), ולכן שני דברים אלו קשורים ביחד, אמונה ושכל, כפי שאדם מכין לעצמו כלים על ידי אמונה ותפילה, כך זוכה לעלות לאור השכל, עד שמאיר לו השכל כשמש בצהרים, שזהו מדת יעקב אבינו, שנאמר אצלו (בראשית ל"ב) ויזרח לו השמש, כי הוא זכה לבכורה שהוא ראשית, להסתכל על ה"ראשית חכמה" שבכל דבר, ולכן האיר כל דרכיו כמו השמש.

אבל יש מלכות דספרא אחרא שהוא בחינת עשו, שמבזה את החכמה והשכל שיש בכל דבר, בבחינת (בראשית כ"ה) ויבז עשו את הבכורה, כי מחמת שרוצה ללכת בדרכי לבו, ולמלאות תאוותו בגשמיות עולם הזה, בבחינת (משלי י"ח) לא יחפוץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו, לכן אינו רוצה להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ותולה הכל בטבע מקרה ומזל, שזהו שמו "עשו", על שם שהכל עשוי וגמור, וכאילו העולם כמנהגו נהוג, על פי הטבע ומערכת השמים, ובוה פורק מעל עצמו עול מלכות שמים, והולך בשרירות לבו, אבל צריך כל אדם להגביר מלכות דקדושה על מלכות דספרא אחרא, והוא על ידי שילמוד הרבה תורה וימצא את ההלכה שיש בכל דבר,

וכן יעסוק הרבה בתפילה לבנות את יסודי האמונה בקרבן, ואז יהיה לו כח להכניע מלכות דסטרא אחרא של עשו, ויאיר לו אור השם יתברך, הולך ואור עד נכון יום, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר גורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (בראשית ל"ב) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר, ואיתא במדרש (בראשית רבה פרשה ע"ז סי' א') מה הקדוש ברוך הוא כתוב בו (ישעיה ב') ונשגב ה' לבדו, אף יעקב ויותר יעקב לבדו, עיין שם, ולכאורה יפלא מה מלמד אותנו המדרש בזה, וכן, למה כשהגיע יעקב למעלה זו, דייקא אז, ויאבק איש עמו עד עלות השחר? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה יעקב אבינו, שהוא המסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, רצה להגיע אז אל התגלות החכמה העליונה, להכיר שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והכל כאשר לכל אלקות גמור הוא, שזה יהיה התגלות החכמה לעתיד לבא, שנאמר (ישעיה ב') ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, שיכירו כולם איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכל הטבע מתנהג רק כפי רצונו יתברך לבד, ולכן גם יעקב אבינו נשאר לבד, להתבודד עמו יתברך, ולבא אל השגת החכמה העליונה, שזהו ויותר יעקב לבדו, אבל לא ברגע אחת זוכים להגיע אל זה, רק צריכין להגביר מלכות דקדושה על מלכות דסטרא אחרא, שזהו ויאבק איש עמו, ואמרו חכמינו הקדושים (מוכא שם בפירש"י), שהיה שרו של עשו, שהוא המבזה החכמה והשכל שיש בכל דבר, ותולה הכל בטבע מקרה ומזל, וכאילו הכל עשוי וגמור, אבל המלחמה הזאת נמשכת רק "עד עלות השחר", היינו עד שמגיע אל זריחת החכמה והשכל, שהוא אור השמש, אבל אחר כך מתבטל כוחו של עשו לגמרי, כי בתוקף חשכת לילה עדיין יש מלחמה עם שרו של עשו, להכניע המחשבות של כפירות, שרוצים לתלות הכל בטבע מקרה ומזל, אבל כשמתחזק מאד באור האמונה הקדושה, ועוסק הרבה בתפילה ובהתבודדות למצוא אלוקותו יתברך בכל דבר, אזי עולה אור השמש בעלות השחר, ומתבטל כוחו של שרו של עשו לגמרי, והשם יתברך יזכינו להגיע אל אור החכמה והשכל שיש בכל דבר, ונזכה להאיר כל ימינו ושנותינו באור אלקותו יתברך, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת וישלח ה'תשס"ה

בשבת קודש בבוקר, היתה שמחת עליה לתורה שקורין אויפרוף לאחד מאנ"ש בבית מדרשו של מוהרא"ש נ"י, ולא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

סעודה שלישית פרשת וישלח ה'תשס"ה

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ז המדבר משמירת הבגדים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, הבגדים הם בסוד החשמ"ל, שהוא שמירה, ועל בן הבגדים יהיו שלמים תמיד, ולא קרועים כי הוא קלקול השמירה: הבגדים בעצמן תובעין את האדם אם לא נזהר בשמירתן לכבדן כראוי ולהחזיקן בנקיות, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן איך שהמלבושים גשמיים של האדם, הם גם כן מלבושים רוחניים, ושומרים אותו מכל רע, בבחינת אור החשמ"ל שהוא בגימטריא מלבו"ש, היורד מלמעלה מעולם הבינה, ושורף את כל הקליפות, כמבואר בכתבי האריז"ל, כי הבגדים מורים הרבה על מהות האדם, וכמו שרואים, שמכבדים את האדם כפי המלבושים שהוא לובש, וכמו שקרא רבי יוחנן למלבושיו, מכבדותא (בבא קמא צ"א:), כי מכירין את מהות האדם על ידי מלבושיו, אם הולך עם מלבושים נקיים ומסודרים, סימן שהוא איש נקי ומסודר, מה שאין כן אם הולך קרוע ובלוע, סימן שגם פנימיותו הוא כך, וכן מבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ט) שלבנונית ונקיות הבגדים הוא סימן על ליבון ונקיות המוח, בבחינת (קהלת ט') בכל עת יהיו בגדיך לבנים, אל תיקרי בגדיך, אלא בגידיך, היינו גיד ברית קודש, כי טהרת הברית תלוי בטהרת המוח, וכן מבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א) שכשם

שיש מלבושים גשמיים לגופו של אדם, כן יש מלבושים רוחניים למוחו של אדם, והעיקר לשנות ולהחדש אותם בכל עת, ולעלות בכל פעם להשגות יותר גבוהות, ועל ידי זה אין המקטרגים יכולים לאחוז בו, כי אין מכירין אותו על ידי שינוי מלבושיו, בבחינת (איוב י"ד) משנא פניו ותשלחהו, וכפי שאדם מכין לעצמו לבושים יפים ומהודרים מן התורה והמצוות שלו, כן זוכה לשחוק ושמחה אמיתית לעולם הבא, בבחינת (משלי ל"א) עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון, ולכן הלבושים מרמזים על דברים עליונים מאד, ומחמת זה צריכין ליהרר מאד בנקיותם ובשלימותם.

וענין השמירה שנעשה על ידי המלבושים הוא גם דבר שנראה בחוש, כי מי שלובש מלבוש יהודי, עם כובע ומעיל עליון, כדרך חסידים ואנשי מעשה, בוודאי יתבייש ללכת למקום טיגופת ולעשות עבירה חס ושלום, ואם יצרו תקפו חס ושלום, יוריד מקודם את הלבושים המכובדים שלו, ואחר כך ילך אחר תאוות לבו, נמצא שהבגדים בעצמם הם שמירה, כי כל זמן שהוא לבוש בהם, בוודאי יתבייש לעשות עבירה גסה כקלי העולם חס ושלום, ורואים בחוש שמי שפורק עול היהדות רחמנא ליצלן, הדבר ראשון הוא שמשנה את מלבושיו כדרך הנכרים ומדמה עצמו עליהם, ובוה אוכד את השמירה שלו, והוא עלול לבוא לכל רע רחמנא ליצלן, הרי שהבגדים בעצמם הם שמירה, ולכן בזכות שלא שינו עם ישראל את לבושם במצרים, על ידי זה נגאלו משם, והיו נשמרים מכל רע.

והנה ידוע אצלנו כמה הקפיד רביז"ל על שלימות ונקיות הבגדים, שלא ילכו עם בגד קרוע או בגד מלוכלך, ורביז"ל בעצמו היה חידוש גדול בענין זה, ואנ"ש העידו, שאצל רביז"ל אפילו הסוליות של הנעליים היו נקיים, ורביז"ל הירבה לדבר עם אנ"ש שיזהרו מאד על נקיות ושלימות הבגדים, וכן נהגו אנ"ש בכל הדורות, שאף על פי שהיו על פי רוב עניים מרודים מאד, ולא היה להם בגדים יקרים ומכובדים, אבל הבגדים שלהם היו נקיים ושלימים, עד שהיו אלו מאנ"ש שנשא עמו חוט ומחט, פן יקרע אצלם איזה בגד, ויוכלו לתפור אותו על המקום, ופעם נסע ר' נחמן טולמשינער עם מוהרנ"ת ז"ל לאומין להשתטח על ציון רביז"ל, והיה דרכו של מוהרנ"ת ז"ל בהגיעו לאומין, שהיה מניח את החבילות שלו על האכסניא, ורץ תיכף ומיד לציון רביז"ל, ורצה ר' נחמן טולמשינער גם כן ללכת ביחד עם מוהרנ"ת ז"ל לציון רביז"ל, ולראות את עבודתו שם, אבל היה לו בגד קרוע, ואמר לו מוהרנ"ת ז"ל שיתפור מקודם את הבגד, ואחר כך ילך אל ציון רביז"ל, ואמר לו ר' נחמן טולמשינער ז"ל, מקודם אלך עמכם על הציון, ואחר כך אתפור את הבגד, וגער בו מוהרנ"ת ז"ל, ואמר לו, אם אין מצייתין את רביז"ל, למה נוסעים אליו? הלא רביז"ל הקפיד מאד על שלימות

הבגדים, ואיך תלך לציון רביז"ל עם בגד קרוע? והלך ותיקן את הבגד ואחר כך הלך, הרי שהקפידו אנ"ש מאד על שמירת הבגדים, כי הוא שמירת האדם, ועל ידי שאדם נוהר מאד על נקיות בגדיו זה יעורר אותו על נקיון נשמתו, ויזכה לליבו וזיכוך המוח, ולדביקות אמיתי בו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (בראשית ל"ה) ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו, הסירו את אלהי הנכר אשר בתוכם והטהרו והחליפו שמלותיכם, ופירש"י, והטהרו, מעבודת כוכבים, והחליפו שמלותיכם, שמא יש בידכם כסות של עבודת כוכבים, ויש להבין מהו שני האזהרות, והטהרו מעבודת כוכבים, וגם והחליפו שמלותיכם שמא יש בידכם כסות של עבודת כוכבים, הלא לכאורה שניהם דבר אחד? וגם צריכין להבין, איך יהיו נחשדים בני ביתו של יעקב אבינו ללבוש בגד של עבודת כוכבים? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי צריכין לשמור על הבגדים מאד בין בגשמיות ובין ברוחניות, היינו מלבד מה שצריכין בגדים שלימים ונקיים של יהודים בגשמיות, גם צריכין בגדים שלימים ונקיים של יהודים ברוחניות, שלבושי השכל והמוח יהיו לבנים ונקיים, בחינת בכל עת יהיו בגדיך לבנים, ויעשה בכל פעם לבושים חדשים קדושים, ויחליפו את הישנים בחדשים, כדי להשיג השגות חדשות באור אלקותו יתברך, ולכן אחר שהוצרכו בני יעקב ללחום עם אנשי שכם, ולהשתמש במדת הגבורה והנצחון, ובעל כרחם באו לידי נגיעה וחיבור עם אנשי רשע ועובדי עבודת כוכבים, אז צוה אותם יעקב אביהם, שצריכין עבודת מיוחדת למען הסירו את אלהי הנכר "אשר בתוכם", היינו שלא יהיה שום התדבקות למדות הרעות של הגוים בתוך פנימיות נפשם, וכמו שדרשו חכמינו הקדושים (שבת ק"ה:): על הפסוק (תהלים פ"א) לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר, איזהו אל זר שיש בגופו של אדם הוי אומר זה יצר הרע, עיין שם, וזהו "והטהרו" מעבודת כוכבים בגשמיות, שיטהרו וירחצו עצמם מכל נגיעה של עבודה זרה שמטמא כנדה (שבת פ"ב.), "והחליפו שמלותיכם" ברוחניות, היינו שתשנו את הלבושים של מוחכם, לנקות אותם מכל שמץ ונגיעה של מדות הגוים, ואז "ונקומה ונעלה בית אל וגו'", שנוכל לקום ולעלות להשגות חדשות באור אלקותו יתברך, כי על יד שמחליפים הלבושים בכל עת, ונוהרים שיהיו מלבושים שלימים ונקיים, זוכים להגיע אל רום המעלות, ולהתדבק בו יתברך באמת, והשם יתברך יזכינו ללבושים קדושים ונקיים הן בגשמיות והן ברוחניות, ונזכה להיות דביקים וקשורים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

